

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia z dnia 18 października 2017 roku znak (...) - 2017 Zakład Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w Ł., ustalił wysokość kapitału początkowego Z. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku, na kwotę 93.115,77 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 46,16 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 563,56 zł, okresy składkowe w wymiarze 27 lat, 2 miesięcy i 8 dni, tj. 326 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 7 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 83,33 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

- od 1 sierpnia 1989 roku do 31 sierpnia 1989 roku;
- od 1 lipca 1991 roku do 31 sierpnia 1991 roku;
- od 1 stycznia 1992 roku do 31 marca 1992 roku – ze względu na wyłączenie z ubezpieczenia społecznego.

Przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego za okresy zatrudnienia:

- od 2 września 1968 roku do 22 października 1971 roku;
- od 17 lipca 1972 roku do 24 marca 1973 roku;
- od 1 stycznia 1974 roku do 30 września 1977 roku;
- od 29 listopada 1977 roku do 30 listopada 1977 roku;
- od 1 stycznia 1978 roku do 14 stycznia 1978 roku;
- od 12 lutego 1979 roku do 3 października 1979 roku;
- od 4 czerwca 1980 roku do 31 października 1983 roku,

organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne, obowiązujące w tych latach. Organ rentowy podkreślił, że w celu przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego należy doręczyć zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za wskazane okresy.

(decyzja z dnia 18 października 2017 roku – akta ZUS)

Odwołanie od wyżej wymienionej decyzji złożył Z. B.. Ubezpieczony podniósł, że nie zgadza się z decyzją w zakresie przyjęcia przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia minimalnego za sporne okresy. Dotyczy to stażu pracy w zakładach:

- Przędzalnia (...) – w okresie od 6 kwietnia 1973 roku do 30 września 1977 roku;
- (...) Przeciwożarowego – w okresach od 13 marca 1978 roku do 11 listopada 1978 roku oraz od 4 czerwca 1980 roku do 31 października 1983 roku;
- Elektrociepłowni (...) – w okresie od 12 lutego 1979 roku do 4 października 1979 roku.

Odwołujący podkreślił, że na świadectwach pracy wskazane są stawki godzinowe, jakie otrzymywał, zaś na podstawie tych informacji możliwe jest obliczenie rzeczywistych zarobków, które dodatkowo wskazane są również w książeczce zdrowia.

Z. B. wniósł o ponowne przeliczenie kapitału początkowego z najkorzystniejszych okresów zatrudnienia.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podkreślił, że w przypadku, gdy, w aktach osobowych pracownika, wynagrodzenie określone jest stawką godzinową, ustalenie wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru świadczenia dopuszczalne jest tylko wówczas, jeżeli zachowały się dane dotyczące ilości przepracowanych godzin, jaką dany pracownik faktycznie przepracował na konkretnym stanowisku w spornym okresie.

(odpowiedź na odwołanie – k. 3 – 4)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Z. B. urodził się (...).

Wnioskodawca w dniu 14 września 2017 roku złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek o emeryturę – akta ZUS)

Decyzją z dnia z dnia 18 października 2017 roku (znak (...) - 2017) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w Ł., ustalił wysokość kapitału początkowego Z. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 93.115,77 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 46,16 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 563,56 zł, okresy składkowe w wymiarze 27 lat, 2 miesięcy i 8 dni, tj. 326 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 7 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 83,33 %.

Przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego za okresy zatrudnienia:

- od 2 września 1968 roku do 22 października 1971 roku;
- od 17 lipca 1972 roku do 24 marca 1973 roku;
- od 1 stycznia 1974 roku do 30 września 1977 roku;
- od 29 listopada 1977 roku do 30 listopada 1977 roku;
- od 1 stycznia 1978 roku do 14 stycznia 1978 roku;
- od 12 lutego 1979 roku do 3 października 1979 roku;
- od 4 czerwca 1980 roku do 31 października 1983 roku,

organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne, obowiązujące w tych latach. Organ rentowy podkreślił, że w celu przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, należy doręczyć zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za wskazane okresy.

(decyzja z dnia 18 października 2017 roku – akta ZUS)

W piśmie procesowym z dnia 5 kwietnia 2017 roku organ rentowy poinformował, że w związku z zobowiązaniem Sądu Okręgowego [z dnia 12.03.2018r.] hipotetycznie wyliczył podstawę wymiaru kapitału początkowego, przy uwzględnieniu wynagrodzenia za okresy:

- od 6 kwietnia 1973 roku w wysokości 10 zł/h;
- od 1 maja 1973 roku w wysokości 11 zł/h;
- od 1 października 1973 roku w wysokości 12,50 zł/h;
- od 1 stycznia 1975 roku do 30 września 1977 roku w wysokości 2.540 zł miesięcznie;
- od 13 marca do 11 listopada 1978 roku w wysokości 16,50 zł/h;
- od 12 lutego 1979 roku do 3 października 1979 roku – 16,90 zł/h –

z przyjęciem normatywnego ustawowego wymiaru czasu pracy.

Wysokość kapitału początkowego wyniosła 101.076,58 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 55,30 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 675,15 zł, okresy składkowe w wymiarze 27 lat, 2 miesięcy i 8 dni, tj. 326 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 7 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 83,33 %.

(zobowiązanie , zawarte w postanowieniu Sądu Okręgowego – k. 96, pismo procesowe – k. 101, hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego – k. 102 – 104)

W piśmie procesowym wnioskodawcy z dnia 17 kwietnia 2018 roku przedłożono do akt sprawy **dokumentację płacową Z. B. z lat 1978 oraz 1980 – 1983.**

(pismo procesowe – k. 109, dokumentacja płacowa – k. 110 – 122)

W piśmie procesowym z dnia 15 maja 2018 roku, organ rentowy poinformował, że w związku z zarządzeniem Sądu Okręgowego z dnia 19.04.2018r., **hipotetycznie** wyliczył podstawę wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy, przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy, wynikającego z dokumentacji płacowej z lat 1978 oraz 1980 – 1983 przedłożonej do akt sprawy.

Wysokość kapitału początkowego wyniosła:

- 108.843,02 zł przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia z 1978 roku wynikającej z legitymacji wnioskodawcy;
- 108.588,04 zł przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia z 1978 roku wynikającej z listy płac.

Przy przyjęciu, iż wysokość kapitału początkowego wynosi 108.588,04 zł., wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 63,13 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 770,75 zł, okresy składkowe w wymiarze 27 lat, 2 miesięcy i 8 dni, tj. 326 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 7 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 83,33 %.

(zarządzenie – k. 123, pismo procesowe – k. 129, hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego – k. 135 – 139)

W okresie od 6 kwietnia 1973 roku do 30 września 1977 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przędzalni (...) w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku ślusarza remontowego.

(świadczenie pracy z dnia 14 listopada 1977 roku – k. 18)

Wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy wyniosła:

- od 6 kwietnia 1973 roku w wysokości 10 zł/h;
- od 1 maja 1973 roku w wysokości 11 zł/h;
- od 1 października 1973 roku w wysokości 12,50 zł/h;
- od 1 stycznia 1975 roku do 30 września 1977 roku – 2.540,00 zł miesięcznie.

(dokumentacja osobowa wnioskodawcy – k. 21 – 23)

W okresie od 12 lutego 1979 roku do 3 października 1979 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zespole Elektrociepłowni im. W. (...) w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku dyżurnego ślusarza. Wysokość wynagrodzenia wyniosła 16,90 zł/h.

(świadczenie pracy – k. 84 – 85)

W okresie od 13 marca 1978 roku do 11 listopada 1978 roku oraz od 4 czerwca 1980 roku do 31 października 1980 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach (...) w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku ślusarza.

(dokumentacja osobowa – k. 26, świadectwo pracy – k. 112)

W okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. dochód wnioskodawcy wyniósł odpowiednio:

- 25.217,38 zł w 1978 roku;
- 45.500 zł w 1980 roku;
- 65.744 zł w 1981 roku;
- 87.871 zł w 1982 roku;
- 120.197 zł w 1983 roku.

(hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego – k. 137, dokumentacja płacowa wnioskodawcy – k. 110 – 122)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Tym samym, ze względu na brak wątpliwości co do wiarygodności powołanych w sprawie dowodów, Sąd Okręgowy zebrany w sprawie materiału dowodowy uznał za spójny i kompletny, a przez to mogący stanowić podstawę prawdziwych ustaleń w sprawie.

W zakresie wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy, zgodnie z wyliczeniem hipotetycznym organu rentowego z dnia 15 maja 2018 roku, przyjęto wartość 108.588,04 zł przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia z 1978 roku wynikającej z listy płac. Sąd Okręgowy przyjął, iż wiarygodna i odpowiadająca rzeczywistości jest wysokość wynagrodzenia określona w dokumentacji płacowej, bowiem nie budzi ona wątpliwości interpretacyjnych oraz zawiera szczegółowe wyliczenie wszystkich składników wynagrodzenia. Tym samym to **dokumentacja płacowa pracodawcy**, a nie wpis w książeczce, powinien być podstawą ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3). Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Średnie trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, co wynika z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu statystycznego w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn.

Zgodnie z art. 15 ust. 6 na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe

(Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy

lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6).

Należy zauważyć, że Sąd może przyjąć do ustalenia kapitału początkowego tylko te składniki wynagrodzenia, których wysokość została ustalona w postępowaniu, w sposób niewątpliwy. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonej. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornymi okresami zatrudnienia wnioskodawcy.

W przedmiotowej sprawie istota sporu ostatecznie sprowadziła się do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy za okresy: od 6 kwietnia 1973 roku do 30 września 1977 roku, od 13 marca 1978 roku do 11 listopada 1978 roku, od 12 lutego 1979 roku do 3 października 1979 roku, od 4 czerwca 1980 roku do 31 października 1983 roku, bowiem za powyższe okresy organ rentowy przyjął, iż wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie minimalne.

Wnioskodawca domagał się uwzględnienia zarobków za sporne okresy w wysokości, w jakiej otrzymywał to wynagrodzenie w rzeczywistości.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej z okresami zatrudnienia wnioskodawcy oraz wysokością otrzymywanego wynagrodzenia, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle postawionych jej zarzutów.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, na podstawie załączonej do akt dokumentacji wnioskodawcy, bezsprzecznie możliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia Z. B. za okresy:

- od 6 kwietnia 1973 roku do 30 września 1977 roku, tj. zatrudnienie w Przędzalni (...) w Ł.;

- od 13 marca 1978 roku do 11 listopada 1978 roku oraz od 4 czerwca 1980 roku do 31 października 1983 roku, tj. zatrudnienie w Zakładach (...) w Ł.;

- od 12 lutego 1979 roku do 3 października 1979 roku, tj. zatrudnienie w Zespole Elektrociepłowni im. W. (...) w Ł..

W konsekwencji, organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego z 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Przy uwzględnieniu wysokości wynagrodzenia za rok 1978, na podstawie przedłożonej listy płac, wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy wyniosła 108.588,04 zł.

Mając, powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k. p. c., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18 października 2017 roku, w ten sposób,

że ustalił wartość kapitału początkowego Z. B. na kwotę 108.588,04 zł.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wyrażając zgodę na wypożyczenie akt ZUS.

K. J.